

KATEDRA ZA PRAVNU HISTORIJU I KOMPARATIVNO PRAVO

HISTORIJA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

Prof. dr Mehmed Bečić

Viši asst. Tahir Herenda, MA iur

Sarajevo, 27. februar 2024. godine

IZVEDBENI PLAN NASTAVE

2023/24.

Sedmica	Režim izvođenja nastave	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
I	Sala I godine	Uvodno predavanje Pravna historija i historijski metod izučavanja prava <ul style="list-style-type: none"> - Pregled nastavnih jedinica koje se obrađuju - Koncept ispita i nastavnih aktivnosti (seminari/eseji/projekti/diskusije/testovi) - Pregled literature i materijala za pripremanje ispita
II	Sala I godine (alternativno: online - Ms Teams - uz prethodnu obavijest)	Pravni razvitak i izvori prava u Bosni: pregled do XIX stoljeća <ul style="list-style-type: none"> - Običaj kao izvor prava i izvor za saznanje prava u srednjovjekovnoj Bosni - Sekundarni izvori za saznanje prava - Izvori osmanskog prava (kanun i šerijat) - Nedržavni izvori prava u osmanskom periodu - Uloga muftije – značaj fetve za razvoj prava i domaću pravnu praksu - Analiza slučajeva/izvora
III	Sala I godine	Primjena prava/razvoj sudstva u Bosni: pregled do XIX stoljeća <ul style="list-style-type: none"> - Šta znamo o sudovima u srednjovjekovnoj Bosni? - Šta otkrivaju povelje o sudovima, postupku i dokazima (primjer)? - Kako se mijenja stanje osnivanjem sandžaka na prostoru Bosne? - Kadije – uređenje i nadležnosti - Nadležnosti drugih upravnih organa kao pomoćnih i/ili kvazisudskih organa - Crkveni sudovi/poglavari milleta u ulozi sudova - Analiza slučajeva/izvora
IV	Sala I godine	Razvoj krivičnog prava u Bosni: pregled do XIX stoljeća <ul style="list-style-type: none"> - Šta znamo o krivičnom pravu srednjovjekovne Bosne? - Osmansko krivično pravo – klasični period (pravo u kanunima i pravo u praksi – pravo u knjigama/živo pravo) - Šerijatsko krivično pravo/kanunsko krivično pravo: zašto postoje odstupanja - Specifičnosti Bosne u osmanskom periodu po pitanju krivičnog prava - Analiza slučajeva/izvora
V	Sala I godine	Razvoj privatnog prava u Bosni: pregled do XIX stoljeća

	(alternativno: online - Ms Teams - uz prethodnu obavijest)	<ul style="list-style-type: none"> - Šta znamo o vlasništvu/obligacijama/nasljednom i porodičnom pravu srednjovjekovne Bosne? - Kanun i šerijat u oblasti stvarnog prava (osmanski pravni poredak): 5 kategorija vlasništva - Ugovorno pravo - Osmanski pravni pluralizam u oblasti privatnog prava (nasljedno, bračno i porodično pravo) - Analiza slučajeva/izvora
VI	Sala I godine	Priprema za test Rekapitulacija gradiva/pitanja i odgovori/diskusija
VII	Sala I godine	TEST (zbog neradnog dana 10. aprila 2024.) test se održava u okviru naknade nastave na dan 05. april 2024. (petak) sa početkom u 14.00 sati
VIII	Sala I godine	Odbrana eseja i diskusija (tema br. 1)
IX	Sala I godine (alternativno: online - Ms Teams – uz prethodnu obavijest)	Pravna reforma tanzimata: prva faza modernizacije/evropeizacije pravnog sistema Bosne <ul style="list-style-type: none"> - Uzroci i koncept reforme: modernizacija/evropeizacija/sekularizacija/recepcija prava - Analiza Hatti-Humajuna - Reforma primjene prava/sudstva - Reforma državnog zakonodavstva (kanunskog prava): transplantacija stranog ili kodifikacija domaćeg prava - nova forma zakonodavstva - Analiza zakonskih projekata
X	Sala I godine	Pravni sistem Bosne i Hercegovine pod austrougarskom upravom: kontinuitet i transformacija: druga faza evropeizacije <ul style="list-style-type: none"> - Kako je transformiran pravni poredak BiH u periodu 1878-1918? - Kako je uređeno sudstvo u periodu 1878-1918? - Kako je transformirana pravna kultura u BiH? - Analiza zakonskih projekata/slučajeva
XI	Sala I godine	Razvoj krivičnog prava u BiH od 1839. do polovine XX stoljeća <ul style="list-style-type: none"> - Osmanski (tanzimatsko) krivično pravo do 1879. - Novo krivično zakonodavstvo (1879-1918) - Unifikacija krivičnog prava za vrijeme Kraljevine SHS/Jugoslavije - Analiza zakonskih projekata/slučajeva
XII	Sala I godine	Razvoj privatnog prava u BiH od 1839 do polovine XX stoljeća <ul style="list-style-type: none"> - Kako je austrougarska uprava uredila privatno pravo u Bosni i Hercegovini? - Kako je Kraljevina SHS/Jugoslavija uredila oblast privatnog prava – generalno? - Pravni pluralizam privatnog prava u BiH - Analiza zakonskih projekata/slučajeva
XIII	Sala I godine (alternativno: online - Ms Teams – uz prethodnu obavijest)	Pravne kodifikacije socijalističke Jugoslavije i pitanje pravnog kontinuiteta: pregled <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o nevažnosti pravnih pravila 1946 - Kodifikacije privatnog prava (pregled) - Kodifikacije krivično prava (pregled) - Pravni kontinuitet i diskontinuitet nakon 1992/95.
XIV	Sala I godine	Odbrana seminara/eseja i diskusija (tema br. 2)
XV	Sala I godine	Završna diskusija/Ovjera prisustva u indeksu

IZVEDBENI PLAN VJEŽBI

2023/24.

Sedmica	Režim izvođenja	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
I	Sala I godine	Uvodne vježbe/upoznavanje sa predmetom i izvedbenim planom/ Upute za izradu seminarskog rada
II	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova iz srednjovjekovne Bosne
III	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova: Sidžili kadija
IV	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova: Krivično pravo osmanske države
V	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova: Fetve
VI	Sala I godine	Pripreme za semestralni test
VII	Sala I godine	Prva provjera znanja (prvi test)
VIII	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova iz perioda tanzimata: Zakon o zemljišnoj svojini (Ramazanski zakon)
IX	Sala I godine	Analiza pravnih tekstova iz perioda tanzimata: Medžella
X	MS Teams	Analiza pravnih tekstova: Opći građanski zakonik
XI	MS Teams	Analiza pravnih tekstova: Srpski građanski zakonik
XII	MS Teams	Analiza pravnih tekstova: Opšti imovinski zakonik za Crnu Goru
XIII	MS Teams	Odbrane seminara/samostalnih istraživačkih radova
XIV	Sala I godine	Rekapitulacija gradiva/Pripreme za test
XV	Sala I godine	Rekapitulacija gradiva/Pripreme za test

VAŽNI TERMINI

<i>Prvi parcijalni test (semestralni test)</i>	05. april 2024.
<i>Rok za prijavu seminarskog rada</i>	06. mart 2024.
<i>Termin predaje seminarskih radova</i>	09. april 2024.
<i>I ciklus odbrana na predavanju (za najbolje radove – srednji vijek/klasični osmanski period)</i>	17. april 2024.
<i>II ciklus odbrana na predavanja (za najbolje radove – XIX i XX st.)</i>	27. maj 2024.
<i>Ostale odbrane seminarskih radova</i>	Na vježbama i konsultacijama

LITERATURA

Literatura

Obavezna

- Mustafa Imamović, Uvod u historiju i izvore bosanskog prava, Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2006.
- Enes Durmišević, Uvod u razvoj pravne misli u Bosni i Hercegovini, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2014., str. 11-33.
- Mehmed Bečić, Između Orijenta i Okcidenta: Recepcija Općeg građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini, Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2022. str. 43 – 114, 215-233.
- Fikret Karčić, Historija šerijatskog prava, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2005, str. 143-164.
- M. Akif Ajdin, „Pravo kod Osmanlija“, Historija osmanske države i civilizacije, Orijentalni institut u Sarajevu, Sarajevo, 2004, str. 515-585.
- Izabrani tekstovi i materijali za vježbe koji se postavljaju na web-stranicu Pravnog fakulteta.

Dopunska

- Mustafa Imamović, Historija države i prava Bosne i Hercegovine, IV izdanje, Magistrat, Sarajevo, 2014.
- Enes Durmišević, „Idžtihad kao najviši izraz islamskog genija“, u: Alibasic, Ahmet; Karčić, Fikret, Islamska pravna kultura u tranziciji: eseji u čast Fikreta Karčića, CNS, Sarajevo, 2020., str. 175-193.
- Dženana Čaušević, Pravno-politički razvitak Bosne i Hercegovine Dokumenti sa komentarima, Magistrat, Sarajevo, 2005. (Odlomci za analizu)
- Thomas Simon (Hg.), Konflikt und Koexistenz. Die Rechtsordnungen Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert, Band II, Serbien, Bosnien-Herzegowina, Albanien, Vittorio Klostermann, 2017.
- Ehlimana Memišević, Sudovi: komparativna studija, Centar za napredne studije, Sarajevo, 2019
- Fikret Karčić, Studije o šerijatskom pravu i institucijama, Drugo dopunjeno izdanje, CNS, Sarajevo, 2012.
- Enes Durmišević: Šerijatsko pravo i nauka šerijatskog prava u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini XX stoljeća, Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2008.
- Mehmed Bečić, „Recepcija krivičnog prava u Bosni i Hercegovini u drugoj polovini XIX stoljeća“, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, LIX-2016, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2016., 219-224.
- Mehmed Bečić, „Novi pogled na transformaciju šerijatskih sudova u Bosni i Hercegovini: da li je 1883. godine nametnut kolonijalni model primjene šerijatskog prava?“, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 2017, 59-82.

STRUKTURA BODOVA I BODOVNI KRITERIJ

Vrednovanje znanja vrši se kontinuiranim praćenjem i ocjenjivanjem rada studenata tokom semestra. Studenti tokom semestra mogu osvojiti 50 bodova i na završnim ispitu 50 bodova.

Elementi praćenja i provjeravanja	opterećenje u ECTS	udio (%) u ocjeni
Parcijalni ispit	2	30%
Samostalni istraživački rad/debate/projekti/ Participacija u diskusiji	1	20%
Završna evaluacija znanja	3	50%
Ukupno	6	100%

Način oblikovanja konačne ocjene:

U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata: prvi parcijalni ispit, samostalni istraživački rad – esej, učešće u diskusiji/debati/projektu i završni ispit.

Prvi parcijalni ispit i završni ispit za vrijeme trajanja vanrednih okolnosti održavat će se online.

Prvi parcijalni test: od 0 do 30 bodova (uvjet za pristupanje završnom ispitu je minimalno 15 bodova); Istraživački rad: 0-10 bodova, učešće u diskusiji/debati/projektu: 0-10 bodova; Završni ispit- od 0 do 50 bodova. Konačna ocjena formira se na osnovu evaluacije svih oblika studentskog rada – zbrajanjem bodova ostvarenih tokom semestra. Završni ispit polaže se u redovnom, popravnom i septembarskom ispitnom roku u skladu sa propisima o visokom obrazovanju. Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje u skladu sa čl.62.ZVO, i to: a) 10 (A) - nosi 95-100 bodova;b) 9 (B) - 85-94 bodova; c) 8 (C) - 75-84bodova;d) 7 (D) - nosi 65-74 bodova; e) 6 (E) - nosi 55-64 bodova; f) 5 (F, FX) - manje od 55 bodova. U indeks se unose prolazne ocjene.Ocjena 6(E) je najniža prolazna ocjena.

Ostale informacije relevantne za praćenje rada studenta, vrednovanje i ocjenjivanje:

Student ostvaruje pravo izlaska na završnu evaluaciju znanja ako je u okviru prvog parcijalnog ispita ostvario najmanje 15 bodova.

Završni ispit se polaže u redovnom, popravnom i septembarskom ispitnom roku u skladu sa čl.64 ZVO.

Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje u skladu sa čl.62.ZVO, i to: a) 10 (A) - nosi 95-100 bodova;b) 9 (B) - 85-94bodova; c) 8 (C) - 75-84bodova;d) 7 (D) - nosi 65-74 bodova; e) 6 (E) - nosi 55-64 bodova; f) 5 (F, FX) - manje od 55 bodova. U indeks se unose prolazne ocjene.Ocjena 6(E) je najniža prolazna ocjena.

KONTAKT INFORMACIJE

Kontakt informacije	Mail adresa	Kabinet	Termin konsultacija
Prof. dr. Mehmed Bečić (Biografija)	m.becic@pfsa.unsa.ba	140	Srijeda - 11.15 – 14.00 i - 17.00-17.45 sati (u ovoj satnici osim 06.03.; 03.04. i 12.06) Četvrtak - 17.00 – 17.45 sati (u ovoj satnici samo 07.03.; 04.04. i 13.06)
Viši asst. Tahir Herenda, MA (Biografija)	t.herenda@pfsa.unsa.ba	127	Srijeda, 13:45 – 17:30

Link za Microsoft Teams grupu:

1. Redovni i redovni samofinansirajući studenti:

[Historija prava BiH 2023/24 Redovni studij | General | Microsoft Teams](#)

2. Vanredni studenti:

[Historija prava BiH - 2023/2024 - Vanredni studij | General | Microsoft Teams](#)

LINK ZA STRANICU Historija prava BiH: opće informacije i obavijesti:

<https://www.pfsa.unsa.ba/pf/historija-prava-bih-2023-2024-opce-informacije-i-obavijesti/>